

Kursplan

Fakulteten för konst och humaniora

Institutionen för svenska språket

1FL032 Språkutveckling och litteracitet i förskolan, 15 högskolepoäng

1FL032 Language Acquisition and Literacy in Pre-school, 15 credits

Huvudområde

Svenska språket

Ämnesgrupp

Svenska/Nordiska Språk

Nivå

Grundnivå

Fördjupning

G1N

Fastställande

Fastställd 2017-06-30

Senast reviderad 2021-08-24 av Fakulteten för konst och humaniora. Revidering av betygsskala på en delkurs.

Kursplanen gäller från och med vårterminen 2022

Förkunskaper

Grundläggande behörighet

Mål

Efter avslutad kurs ska den studerande kunna:

- med utgångspunkt i forskning, samt egna och andras erfarenheter, självständigt och tillsammans med andra diskutera förskoledidaktik i syfte att på bästa sätt stödja varje barns språkutveckling.

Delkurs 1. Barns språkutveckling, 5 hp

Efter avslutad delkurs skall den studerande kunna:

- redogöra för centrala teorier om barns språkutveckling,
- redogöra för språkvetenskapliga begrepp relaterade till barns språkutveckling,
- identifiera och redogöra för kännetecknande drag i alla barns, såväl en- som flerspråkiga, språkutveckling samt
- värdera och diskutera teorier om barns språkutveckling.

Delkurs 2. Litteracitet och textmiljöer, 5 hp

Efter avslutad delkurs ska den studerande kunna:

- redogöra för textmiljöer som omger barn,
- redogöra för barns tidiga litteracitetsutveckling,
- dokumentera textmiljöer som omger barn,
- analysera textmiljöers betydelse för barns tidiga litteracitetsutveckling samt
- kritiskt granska och diskutera textmiljöer och litteracitetsutveckling ur ett vetenskapligt och ämnesdidaktiskt perspektiv.

Delkurs 3. Dokumentation och språkutvecklande undervisning, 5 hp

Efter avslutad delkurs ska den studerande kunna:

- redogöra för ämnesdidaktiska arbetsätt som stödjer varje barns språkutveckling,
- redogöra för grundläggande språksociologiska begrepp av relevans för förskollärares yrkespraktik,
- redogöra för estetiska lärprocessers betydelse för språkutvecklande undervisning,
- dokumentera och analysera språkliga aktiviteter i förskolan av relevans för att utveckla undervisning,
- planera språkutvecklande undervisning utifrån forskning samt egna och andras erfarenheter,
- visa förmåga till att göra didaktiska överväganden i syfte att stödja varje barns språkutveckling samt
- kritiskt granska och diskutera undervisning i förskolan ur ett vetenskapligt och ämnesdidaktiskt perspektiv.

Innehåll

Kursen behandlar språkutveckling hos barn i förskoleåldern med fokus på talspråk och barns tidiga litteracitetsutveckling. Textmiljöers betydelse för barns tidiga litteracitetsutveckling behandlas, och språkutvecklande undervisning genom estetiska lärprocesser diskuteras.

Professionsbas och professionell progression

Genom lyssnande, samtal och berättande utvecklar den studerande sin kompetens att analysera språk och stödja barn i deras språkutveckling. Dessutom utvecklar den studerande sin kompetens att använda digitala verktyg.

Vetenskapligt förhållningssätt och vetenskaplig progression

I kursen utvecklar den studerande sin kompetens att tillgodogöra sig forskning med relevans för professionen. Dessutom utvecklar den studerande sin kommunikativa förmåga i tal och skrift.

Delkurs 1. Barns språkutveckling

Delkursen ger en introduktion till språkutveckling hos barn i förskoleåldern.

Universella och språkspecifika drag i barns språktillägnande behandlas, med särskilt fokus på ljud-, ord- och satsnivå. Delkursen ger också en orientering om flerspråkiga barns språkutveckling samt om avvikande språkutveckling hos barn i förskoleåldern. Centrala begrepp och teorier om språkutveckling introduceras där framförallt arvets och miljöns roll i språkutvecklingen fokuseras. Autentiska samtal analyseras i syfte att tillämpa kunskaper om och förståelse för barns språkutveckling.

Delkurs 2. Litteracitet och textmiljöer

Delkursen tar sin utgångspunkt i multimodala och digitala textmiljöer som omger barn i

ett mångkulturellt samhälle. Barns fortsatta kommunikativa utveckling, särskilt barns tidiga litteracitetsutveckling, behandlas och sätts i ett ämnesdidaktiskt sammanhang. Textmiljöer som omger barn i förskoleåldern dokumenteras och analyseras och det belyses hur dessa miljöer påverkar barns tidiga litteracitetsutveckling. Estetiska lärprocesser och digitala verktyg introduceras som en del av berättandets betydelse för den tidiga litteracitetsutvecklingen.

Delkurs 3. Dokumentation och språkutvecklande undervisning

Delkursen bygger vidare på tidigare delkurser genom att kunskap från dessa tillämpas vid planering och värdering av undervisning som stödjer alla barns språkutveckling. Estetiska lärprocesser och digitala verktyg diskuteras utifrån ämnesdidaktiska perspektiv, som ett led i att planera och analysera språkliga aktiviteter i förskolan och i förskoleklass. I delkursen belyses hur olika språkliga aktiviteter kan dokumenteras och analyseras, såväl språkligt som didaktiskt. Delkursen behandlar även språksociologiska faktorerens betydelse för individens språkbruk, inkluderat social hållbar utveckling, med särskilt fokus på såväl individens språkutveckling som förskollärares yrkespraktik. Under kursen ges redskap för att värdera de situationer som uppstår i utbildningen utifrån språkliga och didaktiska perspektiv.

Undervisningsformer

Undervisningen bedrivs i form av föreläsningar, seminarier, metodikpass och fältstudier.

Metodikpass är obligatoriska moment. Examinator beslutar om eventuell ersättningsuppgift.

Examination

Kursen bedöms med betygen Underkänd, Godkänd eller Väl godkänd.

För betyget Godkänd ska kursens mål vara uppnådda.

För kursbetyget Väl Godkänd ska minst 10 hp av kursens delmoment vara väl godkända. Betygskriterier för betyget Väl godkänd meddelas skriftligen vid kursstart.

Delkurs 1, 5 hp examineras genom skriftlig tentamen, skriftliga inlämningsuppgifter och muntliga redovisningar under seminarier (U–VG).

Delkurs 2, 5 hp examineras genom skriftlig tentamen, skriftliga inlämningsuppgifter och muntliga redovisningar under seminarier (U–VG).

Delkurs 3, 5 hp examineras genom skriftlig tentamen, skriftliga inlämningsuppgifter och muntliga redovisningar under seminarier (U–G).

Om universitetet beslutat att en student har rätt till särskilt pedagogiskt stöd på grund av funktionsnedsättning, har examinator rätt att ge ett anpassat prov eller att studenten genomför provet på ett alternativt sätt.

Förnyad examination ges i enlighet med Lokala regler för kurs och examination på grundnivå och avancerad nivå vid Linnéuniversitetet.

Kursvärdering

Under kursens genomförande eller i nära anslutning till kursen genomförs kursvärdering. Resultat och analys av genomförd kursvärdering ska skyndsamt återkopplas till de studenter som genomfört kursen. Studenter som deltar vid nästa

kurstillfälle erhåller återkoppling vid kursstart. Kursvärdering genomförs anonymt.

Överlappning

Kursen kan inte ingå i examen med annan kurs, vars innehåll helt eller delvis överensstämmer med innehållet: Överlappar helt med 1FL005, 15 hp

Kurslitteratur och övriga läromedel

Delkurs 1. Barns språkutveckling

Bruce, Barbro, Ivarsson, Ulrika, Svensson, Anna-Karin & Sventelius, Eva (senaste upplagan). *Språklig sårbarhet i förskola och skola: barnet, språket och pedagogiken*. Lund: Studentlitteratur, kap 1–3, 8. ca 85 s.

Håkansson, Gisela (senaste upplagan). *Språkinläring hos barn*. Lund: Studentlitteratur. ca 146 s.

Skolverket (senaste upplagan). *Greppa språket: ämnesdidaktiska perspektiv på flerspråkighet*. Stockholm: Skolverket. Ca 148 s. Tillgänglig på Internet.

Wedin, Åsa (senaste upplagan). *Språkande i förskolan och grundskolans tidigare år*. Lund: Studentlitteratur, kap 2–3. ca 30 s.

Därtill tillkommer aktuella styrdokument för verksamhet i förskolan. Ca 50 s. Se Skolverkets hemsida.

Ytterligare artiklar och annat undervisningsmaterial som distribueras av institutionen. Ca 50 s.

Delkurs 2. Litteracitet och textmiljöer

Bergöö, Kerstin & Jönsson, Karin (senaste upplagan). *Glädjen i att förstå: språk- och textarbete med barn*. Lund: Studentlitteratur. 152 s.

Edwards, Agneta (senaste upplagan). *Bilderbokens mångfald och möjligheter*. Stockholm: Natur & Kultur. 162 s.

Fast, Carina (senaste upplagan). *Literacy: i familj, förskola och skola*. Lund: Studentlitteratur. Ca 50 s. Urval.

Skolverket (senaste upplagan). *Greppa språket: ämnesdidaktiska perspektiv på flerspråkighet*. Stockholm: Skolverket. Ca 148 s. Tillgänglig på Internet.

Wedin, Åsa (senaste upplagan). *Språkande i förskolan och grundskolans tidigare år*. Lund: Studentlitteratur, kap 2, 6–9. 66 s.

Därtill tillkommer aktuella styrdokument för verksamhet i förskolan. Ca 50 s. Se Skolverkets hemsida.

Ytterligare artiklar och annat undervisningsmaterial som distribueras av institutionen. Ca 100 s.

Barnlitteratur tillkommer i överenskommelse med undervisande lärare. Ca 400 s.

Delkurs 3. Dokumentation och språkutvecklande undervisning

Bruce, Barbro, Ivarsson, Ulrika, Svensson, Anna-Karin & Sventelius, Eva (senaste upplagan). *Språklig sårbarhet i förskola och skola: barnet, språket och pedagogiken*. Lund: Studentlitteratur, kap 4, 6–8. ca 128 s.

Fast, Carina (senaste upplagan). *Literacy: i familj, förskola och skola*. Lund: Studentlitteratur. ca 170 s.

Gjems, Liv (senaste upplagan). *Barn samtalar sig till kunskap*. Lund: Studentlitteratur. ca 150 s.

Holm, Lars & Laursen, Helle Pia (red.) (senaste upplagan). *Språklig praxis i förskolan*. Lund: Studentlitteratur. Ca 50 s. Urval.

Månsson, Annika (2000). *Möten som formar: interaktionsmönster på förskola mellan pedagoger och de yngsta barnen i ett genusperspektiv*. Diss. Lund: Univ. 251 s. ISBN: 91-88810-10-0. Ca 50 s. Urval. Tillgänglig på Internet.

Norrby, Catrin & Håkansson, Gisela (senaste upplagan). *Introduktion till sociolingvistik*. Lund: Studentlitteratur. Ca 50 s. Urval.

Skolverket (senaste upplagan). *Greppa språket: ämnesdidaktiska perspektiv på flerspråkighet*. Stockholm: Skolverket. Ca 148 s. Tillgänglig på Internet.

Wedin, Åsa (senaste upplagan). *Språkande i förskolan och grundskolans tidigare år*. Lund: Studentlitteratur, kap 4 och 10. ca 25 s.

Därtill tillkommer aktuella styrdokument för verksamhet i förskolan. Ca 50 s. Se Skolverkets hemsida.

Ytterligare artiklar och annat undervisningsmaterial som distribueras av institutionen. Ca 50 s.